

Fremtidens skole

Sosial og emosjonell læring må bli en del av målene i skolefagene, anbefaler Ludvigsen-utvalget.

Denne historien om Ole i dagens skole er sann. I foreldresamtaler fikk Oles foreldre stadig høre at han aldri rakk opp hånden eller deltok i klassediskusjonene. «Men vi skal jo godta at vi er forskjellige, og jeg ser jo at han deltar ivrig så snart vi deler inn i mindre grupper», fikk foreldrene høre.

På skoleforestilling fikk ikke foreldrene se Ole på scenen. Rektor kom derimot frem på scenen, klappet begeistret og sa: «Er det ikke fantastisk, hver eneste elev på trinnet har bidratt til denne forestillingen. Nå er det ikke i alles natur å stå på en scene, men de har fått være lydteknikere, og jobbet med scenedekorasjon og kostyme.»

Oles far fikk ny jobb og Ole måtte bytte skole i sjette klasse. På første foreldresamtale sa læreren: «Jeg er så glad for at jeg har fått Ole i klassen. Han kan så mye og har så mange interessante tanker. Utfordringen er at han ikke bidrar med dette i klassediskusjonene.» Læreren fortsatte, mens hun holdt fast Oles blikk: «Ole og jeg jobber nå sammen med å finne strategier for at han skal være mer aktiv i klassediskusjonene. Vi trenger hans stemme.»

Oles nye skole hadde også skoleforestilling. Til Oles fortvilelse krevde skolen at hvert eneste barn på trinnet måtte si noe - i mikrofon. Ole var langt utenfor sin komfortsone, han øvde og øvde på sine to setninger - prate tydelig, prate langsommere, ikke se ned. Ole utmerket seg nok ikke som det mest lovende skuespiller-talentet i klassen, men han pratet høyt og tydelig med et klart blikk ut mot salen. Om kvelden sendte han stolt et filmklipp til sine besteforeldre.

Det å våge å ta ordet, ha tro på at min stemme er viktig - faktisk så viktig at nå skal jeg prate mens mange mennesker sitter helt stille og bare lytter - er en kompetanse som i faglitteraturen kommer inn under begrepet «sosiale og emosjonelle kompetanser». Ofte brukes også begrepene ikke-kognitive kompetanser eller «soft skills» på denne type kompetanse.

Heldigvis jobber de fleste skolene i Norge bevisst med å stimulere elevenes sosiale og emosjonelle utvikling. I formålsparagrafen heter det at elevene skal utvikle kunnskap, ferdigheter og holdninger for å kunne mestre livene sine. Foto: Getty Images

Fredagskronikk

Mari Rege

Sosiale og emosjonelle kompetanser omfatter blant annet selvregulering (det vil si evnen til å regulere og kontrollere egne handlinger, tanker og følelser for å oppnå et mål), engasjement, holdninger, forventninger, og det å kunne delta, kommunisere og samhandle med andre.

Ikke overraskende viser en omfattende forskningslitteratur at elevenes sosiale og emosjonelle kompetanser er viktig for elevenes faglige læring, og for hvordan de senere lykkes med utdanning, arbeid og i eget liv.

Mer oppsiktsvekkende er nyere forskning som viser at sosiale og emosjonelle kompetanser i stor grad påvirkes av oppvekstmiljøet. Personkarakteristikk som iherdig, driftig, flittig, ambisiøs, arbeidsom, engasjert, utadvendt og nysgjerrig oppfattes gjerne som statiske egenskaper, men slik er det ikke nødvendigvis. Sosiale og emosjonelle kompetanser, som tidligere ble sett på som stabile trekk ved personer, kan utvikles og læres.

Ole er ikke blant de mest utadvendte fra naturens side. Det er fortsatt ikke lett for ham å ta ordet når mange hører på, men nå opplever han at hans stemme er viktig, og når han føler han har noe viktig å si, så våger han å si det. Det er en viktig kompetanse å ta med seg i høyere utdanning, arbeidsliv og eget liv.

Oles første skole mente bare godt når den godtok at Ole ikke deltok i klassediskusjonen eller ikke ville ha en rolle i skuespillet.

På det tidspunktet satte Oles foreldre pris på forståelsen, men i ettertid - når de ser hvordan Ole taklet og vokste med utfordringene på den nye skolen - ser de at Oles første skole gjorde ham en bjørnetjeneste.

Heldigvis jobber de fleste skolene i Norge bevisst med å stimulere elevenes sosiale og emosjonelle utvikling. I formålsparagrafen heter det at elevene skal utvikle kunnskap, ferdigheter og holdninger for å kunne mestre livene sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet.

På bakgrunn av formålsparagrafen, nyere forskning om hvordan sosiale og emosjonelle kompetanser kan utvikles og læres samt fremtidens kompetansebehov, anbefaler Ludvigsen-utvalget at arbeidet med sosial og emosjonell læring styrkes og systematiseres.

For å få til dette, legger utvalget til grunn et bredt kompetansebegrep som innebærer både kognitive og praktiske ferdigheter og sosial og emosjonell læring og utvikling. Videre anbefaler utvalget en fagfornyelse som synliggjør bredden i kompetansebegrepet, slik at sosial og emosjonell læring blir en del av målene i fagene.

Ole er ikke blant de mest utadvendte fra naturens side, men nå opplever han at hans stemme er viktig, og når han føler han har noe viktig å si, så våger han å si det. Det er en viktig kompetanse

Med sosial og emosjonell læring som en del av målene i skolefagene, håper Ludvigsen-utvalget at i fremtidens skole skal alle elevene få lære at deres stemme er viktig, og våge å ta ordet og delta - i tillegg til andre viktige sosiale og emosjonelle kompetanser - uansett hvilken lærer han eller hun får, eller hvilken skole han eller hun havner på.

Mari Rege, professor i økonomi, Handelshøgskolen ved UiS og ESOP ved UiO

Mer debatt på side 34-35 →

Fravær i utakt med arbeidslivet
Arnstein Mykletun

Lite atom - stor skade
Vigdis Olden og Afroos Barnoush

Bør følge EU
Hanne Sofie Lindahl

Behold ekstra ferieuke
Harald Olimb Norman

Båt, skip og fartøy
Jon Kvamer

Fredagskronikken

Alexander Cappelen

Bård Harstad

Ola Kvaløy

Katrine Løken

Simen Markussen

Mari Rege

Karen Helene Ulltveit-Moe

Debattansvarlig: Vidar Ivarsen **Telefon:** 22 00 10 59 **Sentralbord:** 22 00 10 00 **Epost:** debatt@dn.no **Telefaks:** 22 00 11 10

Hovedinnlegg/kronikk: Maks 4500 tegn inklusive mellomrom **Underinnlegg/replikk:** Maks 1500 tegn (ca. 250 ord) **Legg ved portrettfoto.**

Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv, må produseres i henhold til Vær varsom-plakaten. Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter. Debattinnlegg honoreres ikke.